

07.10.2004.

Vol.1 , Broj 9.

Ministarstvo poljoprivrede ,
šumarstva i vodoprivrede
Republike Srbije

Izveštaj pripremio : Institut
za primenu nauke u poljo-
privredi

Email:
office@stips.minpolj.sr.gov.yu

telefon:
011-3616283

9

www.stips.minpolj.sr.gov.yu

ŽIVA STOKA

Govedarstvo	1
Svinjarstvo - mesečni i nedeljni pregled	1-2
Ovčarstvo i kozarstvo	2
Cene žive stoke na stočnim pijacama	3
Vesti - tržište stoke u Hrvatskoj	4
'Brazilaska industrija svinjskog mesa	5

Govedarstvo: Dobra ponuda simentalke teladi - cene u blagom porastu

Ponuda goveda svih kategorija u periodu od 27.09.-03.10.2004. je bila slaba do prosečna; jedino je ponuda simentalke teladi bila dobra što je uslovljavalo blagi rast cena za 5-10%. Cene teladi na pijacama kretale su se od 140 din. u N. Sadu

preko 150 din. u Pančevu i Pirotu do 180 din. u Obrenovcu, pa čak do maksimalnih 220 din. u S. Mitrovici.

Slabija potražnja HF teladi uzrokovala je njenu nižu cenu, koja se dominantno kretala od 120-130 dinara, jedino je iskakala u Somboru sa 160 dinara, a u S. Mitrovici dostigla cenu od 180 din/kg.

Lakša junad simentalke rase imala su prosečnu tražnju sa dominantnom cenom od 115-120 din/kg na pijacama u Beogradu, Kraljevu i Zaječaru, dok je maksimalna cena ostvarena na pijacama N. Sada 140 dinara, a u S. Mitrovici čak 160 din/kg. Junad holštajn-frizijske rase izrazito slabe ponude imala su cenu od 105 dinara u Somboru preko 110 din. u Kragujevcu do 120 din. u S. Mitrovici. Slaba ponuda junadi preko 480 kg svih rasa uzrokovala je stagniranje cena, koje su se na svim pijacama u R Srbiji dominantno kretale oko 110 din.

Cena priplodnih krava zabeležila je blagi rast, te su krave simentalke rase ponuđene u Vranju po 80 dinara u Kragujevcu i Nišu po 100 dinara, Beogradu po 160 dinara, a u N. Sadu čak po 165 dinara. Ponuda HF krava zabeležena je jedino u S. Mitrovici po ceni od 150 din/kg.

Krave za klanje simentalke rase ostvarile su cenu od 55 dina u Kragujevcu pa do 90 u Loznici, a prosečna vrednost od 75 din. zabeležena je u Beogradu, Kraljevu i Smederevu. Slaba ponuda izlučenih HF krava na pijacama u Somboru i S. Mitrovici formirala je njihovu cenu od 60-70 din/kg.

MESEČNI PREGLED

VEĆE CENE SVINJA U VOJVODINI

Protekli mesec karakterišu veće cene svinja svih kategorija u Vojvodini u odnosu na Centralnu Srbiju, a naročito prasadi

do 15 kg i prasadi do 25 kg. Mora se imati u vidu da je kvalitet svinja u Vojvodini bolji, zbog rasnog sastava, uslova držanja, ishrane i povećane potražnje (prasadi za tov).

Kod prasadi do 15 kg na najvećem broju pijaca cene su varirale od 90-100 din/kg u Centralnoj Srbiji (Požarevac, Niš, Beograd-Obrenovac, Čačak, Kragujevac, Vranje), a u Vojvodini od 90 din/kg u N. Sadu, 100 din/kg u Pančevu do 110-120-130 din/kg u Somboru, S. Mitrovici, Zrenjaninu i Kikindi. Najveća cena u prethodnom periodu ostvarena je na pijaci u Kikindi (140 din/kg).

U proteklom mesecu prasad do 25 kg prodavana su po ceni od 80 din/kg u Nišu, 90 din/kg Kragujevac, Kraljevo, Požarevac, Smederevo do 100 din/kg u Čačku, Vranju, Pirotu i Beogradu-Obrenovac. Cene u Vojvodini su nešto veće i variraju od 100 din/kg u Pančevu, Somboru, Kikindi do 110 – 120 din/kg u S. Mitrovici, Subotici i Zrenjaninu. Najniža cena ostvarena je u Novom Sadu 90 din/kg.

Najniža cena u prethodnom mesecu po kojoj su prodavani tovljenici 80-130 kg iznosila je 75 din/kg na pijaci u Nišu, ali slabijeg kvaliteta. Na pijaci u Beogradu, Kraljevu, Požarevcu, Smederevu i Vranju dominantna cena je bila 90 din/kg. Na području Vojvodine ova kategorija prodavala se između 90-110 din/kg na pijacama u Pančevu, N. Sadu, Somboru, Subotici i S. Mitrovici. Towljenici preko 130 kg su imali najnižu cenu na pijaci u Nišu 65 din/kg, dok je na većini ostalih pijaca i u Centralnoj Srbiji i u Vojvodini cena varirala od 80 – 100 din/kg.

Towljenici preko 130 kg su imali najnižu cenu na pijaci u Nišu 65 din/kg, dok je na većini ostalih pijaca i u Centralnoj Srbiji i u Vojvodini cena varirala od 80 – 100 din/kg.

Cene svinja i dalje stagniraju

NEDELJNI PREGLED

Nastavlja se stagniranje cene prasadi do 15 kg na većini pijaca. Rast cene zabeležen je u Vojvodini: Novi Sad sa 80 na 90 din/kg, Sombor sa 110 na 120 din/kg i Kikinda gde je sa prošlonedeljnih 130 dinara cena porasla na 140 din/kg. To je takodje i najviša cena ove kategorije protekle nedelje. Najniža cena zabeležena je na pijaci u Subotici 86 din/kg. Pad cene zabeležen je u Nišu sa 100 na 90 din/kg i Zrenjaninu sa 120 na 110 din/kg.

Prasad do 25 kg prodavane su od 80 din/kg u Nišu do 120 din/kg u S. Mitrovici. U odnosu na prethodnu nedelju rast cene zabeležen je u Kragujevcu sa 90 na 95 din/kg, N. Sadu sa 90 na 110 din/kg i Somboru sa 100 na 110 din/kg. Pad cene zabeležen je u Čačku sa 100 dinara na 95 din/kg, Nišu sa 85 na 80 din/kg i S. Mitrovici sa 100 na 90 din/kg. Na ostalim pijacama cene

Dobra ponuda ovaca i jagnjadi. Viša cena dviski i koza

U poslednjoj nedelji septembra meseca ponuda ovaca je bila dosta dobra na 11 praćenih pijaca u Srbiji, a na ostalih 7 ponude nije ni bilo. Cena im je bila viša nego prošle nedelje i bila je u rasponu od 65 din/kg u Kraljevu do 90 din/kg u Obrenovcu, Loznici, Smederevu i Somboru.

Cena priplodnih ovnova je dosta ujednačena, ali im je ponuda slaba. Beleži se izostanak ponude ove kategorije na 9 od 18 praćenih pijaca. Dviske su u ovoj nedelji prodavane po višoj ceni nego proteklih nedelja, što je rezultat manje ponude. Takodje im je cena dosta ujednačena i kreće se u rasponu od 80 din/kg u Nišu do 100 din/kg u N. Sadu.

Šilježadi imaju protekle nedelje cenu između 80 i 110 din/kg, ali im je ponuda i dalje slaba.

Ovu nedelju karakteriše najbolja ponuda jagnjadi u septembru mesecu. Od 18 praćenih pijaca jagnjad nisu prodavane samo na 4: Pirot, Vranje, Kikinda i Zrenjanin. Cena im se kretala u rasponu od 110 – 150 din/kg.

Koze imaju dosta nisku cenu uglavnom na svim pijacama gde je bilo ponude (50-75 din/kg) osim u Somboru 90 din/kg.

Cena jarićima je dosta dobra osim u N. Sadu, gde su prodavane po 70 din/kg i

stagniraju.

Ponuda tovljenika 80-130 kg je prosečna. Rast cene od 5 do 10 din/kg zabeležen je na pijacama u Čačku, Loznici, Somboru i Subotici. Pad cene za 5 din/kg zabeležen je u N. Sadu i Smederevu. Na ostalim pijacama cene stagniraju i kreću se od 90 din/kg u Beogradu, Kraljevu, Požarevcu i Vranju do 110 din/kg u S. Mitrovici.

Kod kategorije tovljenika preko 130 kg zabeležen je rast cene sa 90 na 95 din/kg na pijaci u Čačku, dok je u Požarevcu evidentiran pad sa 90 na 80 din/kg. Cene ove kategorije kreću se od 65 din/kg u Nišu do 100 din/kg u S. Mitrovici. Na ostalim pijacama cene stagniraju.

Slaba ponuda krmača za klanje preko 130 kg na većini pijaca. Rast cena je zabeležen na pijaci u Somboru sa 80 na 90 din/kg što je i najviša cena za ovu kategoriju u protekloj nedelji, dok je na pijaci u Beogradu – Obrenovac zabeležen pad sa 85 na 80 din/kg. Najniža cena po kojoj je prodavana ova kategorija 70 din/kg ostvarena je u Požarevcu.

Kraljevu 80 din/kg. Najviša cena za jarad je tražena u Somboru 130 din/kg i S. Mitrovici 120 din/kg.

MESEČNI PREGLED

Slaba ponuda ovnova za priplod, dviski i šilježadi

Za septembar mesec je karakteristična slaba ponuda ovnova za priplod, dviski i šilježadi. Razlog je prvenstveno u tome što je u Srbiji sezonsko jagnjenje i što su ove kategorije još uvek na paši, pa se tek u novembru mesecu očekuje veća ponuda šilježadi i dviski. Njihova cena bez obzira na slabu ponudu je bila niža na početku meseca nego na kraju.

Cena ovaca je bila uglavnom u toku celog meseca niža na pijacama u Vojvodini i uglavnom se kretala u rasponu od 70 do 90 din/kg.

Povećana ponuda koza i jarića

Ponuda koza kao i njihova cena dosta je bila promenljiva i gledano po nedeljama kreće se od slabe do dosta dobre, sa cenama od 50 din/kg do čak 115 din/kg.

Jarićima u toku septembra meseca cena je porasla za čak 40 din/kg, a takodje je porasla i ponuda.

Cene žive stoke - stočne pijace u Srbiji za period 27.09.-03.10. 2004. godine

Jedinica mere din/kg	Težina/ uzrast	Rasa	Centralna Srbija										Vojvodina					Domnana						
			Beograd Obrenovac	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš Beljin	Piroć	Požarevac	Smederevo Osiponica	Vranje	Zaječar	Kikinda	N. Sad	Pančevo	Sombor		S. Mitrovića	Subotica	Zrenjanin			
Junad	do 300 kg	HL	--	--	110	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	105	120	--	--	--	--	--	--	
Junad	do 300 kg	SM	115	--	--	120	130	120	--	110	115	--	--	110	115	--	110	160	--	--	--	--	--	115
Junad	>480 kg	sve	110	110	100	110	110	--	--	110	110	110	110	110	110	--	110	120	--	--	--	--	--	110
Telad	80-160 kg	HL	130	--	120	--	--	130	--	--	--	--	--	--	--	--	150	160	180	--	--	--	--	130
Telad	80-160 kg	SM	180	175	160	175	170	170	150	150	170	170	150	170	150	--	140	160	220	--	--	--	--	170
Krave za klanje		SM	75	80	55	75	90	--	--	70	75	70	65	--	--	--	85	70	--	--	--	--	--	75
Priplodne krave		SM	160	--	100	120	--	100	--	--	--	80	--	--	--	--	165	--	150	--	--	--	--	100
Tovljenici	80-130 kg	sve	90	110	100	90	100	--	--	90	90	90	--	--	--	--	105	110	110	110	110	--	--	90
Tovljenici	>130 kg	sve	90	95	90	90	85	65	--	80	80	80	--	--	--	--	--	90	100	95	95	--	--	90
Prasad do 15 kg		sve	100	100	100	--	100	90	110	90	100	100	--	--	--	--	90	100	120	86	110	--	--	100
Prasad do 25 kg		sve	100	95	95	95	100	80	100	90	90	100	--	--	--	--	110	100	120	110	110	--	--	100
Kirmače za klanje	>130 kg	sve	80	--	85	70	80	--	--	70	80	--	--	--	--	--	85	--	80	--	--	--	--	80
Ovca		sve	90	80	85	65	90	80	--	80	90	90	--	--	--	--	80	--	70	--	--	--	--	90
Ovnovi za priplod		sve	110	100	90	80	--	--	--	--	100	--	--	--	--	--	110	110	110	--	--	--	--	110
Diske		sve	95	90	160	90	--	80	--	90	90	--	--	--	--	--	100	--	90	--	--	--	--	90
Jagnjad		sve	120	110	120	110	120	115	--	120	120	120	120	--	--	--	150	120	130	130	130	--	--	120
Šilježad		sve	100	--	90	90	110	--	--	90	100	--	--	--	--	--	110	80	--	110	--	--	--	90
Jarići		sve	100	110	100	80	100	100	--	100	100	--	--	--	--	--	70	110	130	120	--	--	--	100
Koze		sve	65	--	75	60	70	--	--	65	70	50	--	--	--	--	70	70	90	70	--	--	--	70

VESTI IZ HRVATSKE

(TISUP, bilten br.189)

Cene teladi više 9,87% od prošlogodišnjih

Dobra potražnja i uobičajena ponuda u 40.nedelji o. g. dovela je do blagog porasta cena teladi u Hrvatskoj. Cene su porasle od 1,00 do 2,65 din/kg u gotovo svim regijama. Trenutno se telad prodaje po prosečnoj ceni od 226 din/kg. U poređenju sa prošlogodišnjom prosečnom cenom istog perioda ovogodišnja je veća za 9,87%. U narednih mesec dana očekuje se ujednačavanje ponude i potražnje teladi.

Lagani porast potražnje i cena junadi simentalske rase

Za razliku od 38. nedelje o. g. u kojoj je bila ujednačena ponuda i potražnja junadi simentalske rase u ovome, 40.nedelji o. g. potražnja za njima je u porastu. Prosečna cena junica je 122 din/kg dok se bikovi prodaju po prosečnoj ceni od 134,8 din/kg.

Od sredine septembra rastući trend cena junadi beleži se u Nemačkoj, Mađarskoj, Austriji, Sloveniji, Slovačkoj dok je pad cena zabeležen u Belgiji, Španiji, Italiji, Irskoj i Holandiji.

Osrednja ponuda i povećana potražnja svinja

Osrednja ponuda i povećana potražnja obeležile su stanje na tržištu svinja u Hrvatskoj. Iako su cene od 16. nedelji u kontinuiranom porastu do privremenog prekida rasta cena došlo je u 36.nedelji kada je evidentiran pad prosečne cene svinja u Hrvatskoj. Ponovni rastući trend cena svinja otpočeo u 38.nedelji nastavljen je i u 40.nedelji o. g. Svinje se prodaju po prosečnoj ceni od 121,5 din/kg koja je viša od prošlogodišnje cene istog perioda za 22,38%.

Porast cena svinjskog mesa tokom septembra evidentiran je i u zemljama EU-25.

Nastavljen porast potražnje prasadi

CENA STOKE U HRVATSKOJ ZA

PERIOD 27.09.-03.10.2004.

kn/kg

din/kg

tele simental (80<160 kg)-calf .	22,15	225,93
tele holstajn (80<160kg)-calf .	20,25	206,55
junica simental (za klanje)-heifer .	11,99	122,30
junice simental (mleko)-heifer .	11,50	117,30
junica holstajn (za klanje)-heifer .	9,50	96,90
bik simental (>450kg)-young bull .	13,22	134,84
bik holstajn (300<450 kg)-young bull .	11,00	112,20
krava simental (za klanje)-cow .	6,43	65,59
prasad (25-35 kg)-suckling pig .	13,08	133,42
svinja (80-120 kg)-pig	11,92	121,58
krmača (za klanje)-sow	6,36	64,87
jagnjad-lambs	21,61	220,42
ovca (za klanje)-sheep	8,13	82,93
jarici-kid goat	22,19	226,34

Prosečna cena prasadi (40.nedelja) u Hrvatskoj je 133 din/kg i niža je 1,73% od one iz 38.nedelje, a od prošlogodišnje prosečne cene istog perioda viša 22,36%. Na većini pijaca je dobra ponudu prasadi, dok je potražnja u porastu. U narednom periodu, s približavanjem sezone svinjokolja, očekuje se snižavanje cene prasadi.

Ponuda jagnjadi veća od potražnje za njima

Evidentan je pad potražnje jagnjadi na gotovo svim pijacama u Hrvatskoj, gde je zabeležena osrednja ili slaba ponuda. Jagnjad se prodaje po prosečnoj ceni od 220,4 din/kg koja je niža 5,51% od prošlogodišnje cene istog perioda. Najjeftinija jagnjad prodaje se u Požegi po 163 din/kg, dok je najskuplja jagnjad u Sinju po 306 din/kg.

Problemi u razvoju brazilske industrije svinjskog mesa

Za zadnjih deset godina, brazilska industrija svinjskog mesa je rasla dinamikom od 10% godišnje do nivoa od 2,5 miliona tona u 2003 godini. Do ranih 1990-tih zapate u Brazilu su činila grla ukrštenih niskoproduktivnih masnih rasa svinja. Međutim, kako je opalo interesovanje za masnoćom, odgajivači svinja su se postepeno preorijentisali na rase sa boljim kvalitetom mesa, kao što su durok, landras i jorkšir.

Tradicionalni brazilski odgajivači na jugu još uvek su organizovani na nivou malih do srednjih zapata, uglavnom sa manje od 250 krmača. Vertikalno su povezani sa velikim agrokomplesima, što im obezbeđuje genestku, hranidbenu i tehničku uslugu na putu do finalnog proizvoda.

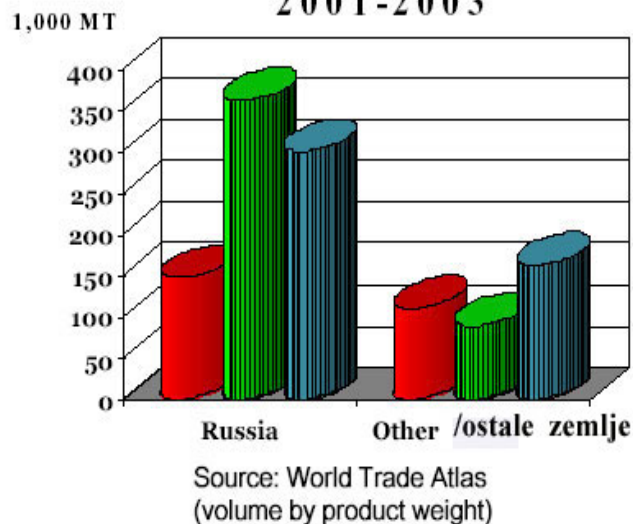
Pod prinudom izrazito skupih kredita, mali nezavisni odgajivači su često, protiv svoje volje, primorani da se suoče sa rizikom od širenja u velikoj meri. Povoljna cena zemlje u cenralnoj oblasti Brazila pruža mogućnost povećanja svinjarske proizvodnje, međutim, infrastruktura unutar oblasti je neadekvatna. Većina autoputeva van velikih urbanih centara su još uvek dvosmerni nepodeljeni putevi, dok je železnica u boljem položaju za transport najvećeg dela robe. Uprkos svim ograničenjima u brazilskoj transportnoj mreži, izvoz svinjskog mesa je uvećan u zadivljujućoj meri.

U 1990. Brazil je izvezio 19.000 tona, ili oko 2% ukupne proizvodnje. 2003 godine je 603.000 tona, što je činilo četvrtinu ukupne proizvedene svinjetine, krenulo putem južnih brazilskih luka ka Rusiji i drugim tržištima širom sveta.

Do 2000 godine, izvoz mesa iz Brazila bio je usko vezan za rusko

tržište. Posle prevazilaženja serije trgovinskih poremećaja, koji su se ticali Aujecski bolesti (*pseudorabies*), Brazil je morao da se suoči sa Ruskim tarifnim sistemom kvota (TRQ). Po ovom sistemu, Brazil se takmiči za 179.500 tona kvotu, rezervisanu za "ostale zemlje".

Brazilski izvoz svinjetine 2001-2003



Iako je brazilska svinjetina veoma konkurektna, ova kvota je za 40% niža od iznosa koji je predviđen za izvoz u 2003 godini. Kao rezultat ruskog TRQa prognozira se da će brazilski izvoz u 2004 godini da opadne za skoro 30%, na 425.000 tona. Predviđeni pad izvoza će vrlo brzo da optereti potrošnju svinjetine u zemlji, koja je zastrašujuće nerazvijena.

Godišnja potrošnja svinjetine je relativno niska i iznosi 12,4kg po glavi stanovnika. Dok bogatije, južne države troše više nego duplo od nacionalnog proseka, svinjetina se obično prodaje u relativno skupom proizvodnom obliku, te je kao posledica toga često nedostupna.

(U sledećem broju: Nastanak brazilske živinarske imperije)

Izvor: International trade report, Foreign Agricultural Service, USDA)